

Tomasz Bekrycht
Uniwersytet Łódzki

Naukowo-dydaktyczna działalność Katedry Teorii i Filozofii Prawa Uniwersytetu Łódzkiego w latach 2009–2010

Katedra Teorii i Filozofii Prawa jest jednostką organizacyjną Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, której kierownikiem jest prof. zw. dr hab. Marek Zirk-Sadowski. W ramach Katedry funkcjonuje niesamodzielny Zakład Teorii i Filozofii Prawa, zatrudniający czworo pracowników naukowo-dydaktycznych. Tradycja Katedry Teorii i Filozofii Prawa sięga okresu międzywojennego, gdy została założona w 1925 r. jako jednostka naukowa Oddziału Łódzkiej Wolnej Wszechnicy Polskiej.

Działalność naukowa Katedry Teorii i Filozofii Prawa w latach 2009–2010 koncentrowała się głównie na problematyce uczestniczenia prawników w kulturze prawa europejskiego oraz teoretycznych i filozoficznych konsekwencjach procesu integracji europejskiej dla systemów prawnych. Tym zagadnieniom poświęcony był, realizowany przez Katedrę, projekt badawczy *Problem prawotwórczego stosowania prawa w monistycznym i multicentrycznym systemie prawa*. Efektem tego projektu, oprócz licznych artykułów, były dwie publikacje książkowe: *Multicentrism as an Emerging Paradigm in Legal Theory*, M. Zirk-Sadowski, B. Wojciechowski i M.J. Golecki (red.), Peter Lang Publishing Group 2009, oraz *Between Complexity of Law and Lack of Order. Philosophy of Law in the Era of Globalization*, M. Zirk-Sadowski, B. Wojciechowski i M.J. Golecki (red.), Toruń 2009, wydana również w języku chińskim (Pekin 2009).

Projekt ten był wspomagany przez grant Fundacji Nauki Polskiej w obszarze ekonomicznej analizy prawa, która to dziedzina objęta jest nowatorskim zakresem badań prowadzonych w ramach działalności naukowej Katedry.

Kolejnym projektem realizowanym w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa był projekt *Philosophical Approach of the Intercultural Criminal Law: A Judgment in the Shadow of ICC (Filozoficzne ujęcie interkulturowości prawa karnego: Karanie w cieniu MTK)*, którego efektem, oprócz licznych artykułów, była monografia Bartosza Wojciechowskiego *Interkulturowe prawo karne. Filozoficzne podstawy karania w wielokulturowych społeczeństwach demokratycznych*, Toruń 2009, która została również opublikowana w zmienionej angielskiej wersji *Philosophical Approach to the Interculturality of Criminal Law*, Peter Lang International Academic Publishers 2010.

W styczniu 2009 r. przy Katedrze Teorii i Filozofii Prawa rozpoczęło działalność Studenckie Koło Teorii, Filozofii i Socjologii Prawa pod opieką naukową dr. Tomasza Bekrychta, które w czerwcu tego samego roku wzięło udział w projekcie Pierwszej Pracowni Interdyscyplinarnej prof. Zbigniewa Bajka Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych *Wymiary wolności*, wygłaszając cykl referatów dotyczących tytułowej problematyki. Efektem projektu było wydanie publikacji (albumu) *Wymiary wolności*, Kraków 2009. Koło Naukowe wzięło również udział w Międzynarodowej Sesji Młodych Naukowców *Kobieta między Wschodem a Zachodem*, która odbyła się 10 grudnia 2010 r. w Collegium Bobolanum w Warszawie.

W maju 2010 r. Katedra Teorii i Filozofii Prawa zorganizowała konferencję poświęconą pamięci twórczości Profesora Jerzego Wróblewskiego (wieloletniego Kierownika Katedry Teorii i Filozofii Prawa, Dziekana Wydziału Prawa i Rektora Uniwersytetu Łódzkiego) *Wpływ teorii Jerzego Wróblewskiego na współczesne prawoznawstwo*. Impulsem zorganizowania konferencji była dwudziesta rocznica śmierci Profesora Jerzego Wróblewskiego. Konferencja skierowana była do młodych naukowców – seminarzystów i doktorantów Katedry Teorii i Filozofii Prawa. Jej celem była idea choćby częściowego usystematyzowania proponowanych przez Profesora rozwiązań i zagadnienie ich wykorzystania we współczesnej teorii i filozofii prawa. Zaproszenie na konferencję przyjęły niemal wszystkie ośrodki naukowe w Polsce.

W tym samym roku Katedra Teorii i Filozofii Prawa Uniwersytetu Łódzkiego wraz z Instytutem Filozofii UAM w Poznaniu była organizatorem międzynarodowej konferencji *9th International Roundtable for Semiotics of Law (IRSL) Legal Rules, Moral Norms and Democratic Principles*.

Obecnie Katedra Teorii i Filozofii Prawa realizuje dwa projekty badawcze. Pierwszy z nich, *Rola zasady wzajemnego uznania i moralności instytucjonalnej w uzasadnieniu oraz (re)dystrybuowaniu praw człowieka*, ma na celu krytyczną analizę społeczno- i filozoficznoprawnego znaczenia zasady wzajemnego uznania i moralności instytucjonalnej oraz ich roli w kształtowaniu katalogu praw człowieka oraz wpływu na wizję i prawne rozwiązania dotyczące sprawiedliwego porządku społecznego.

Drugi przygotowujący projekt badawczy, *Homo oeconomicus vs. homo iuridicus. W poszukiwaniu głębokiej struktury dyskursu prawnego oraz rekonstrukcji ewolucyjnej dynamiki pojęć prawnych*, poświęcony jest zbadaniu wybranych obszarów języka prawnego i prawniczego w celu ustalenia sposobu oraz opisanie procesu kategoryzacji językowej zachodzącej na różnych poziomach tych języków. Przedmiot badań stanowić będą także zagadnienia wielojęzyczności i przekładu pojęć prawnych w kontekście tworzenia i stosowania prawa UE.

Kolejne projekty badawcze, w których uczestniczą pracownicy Katedry Teorii i Filozofii Prawa, to projekt badawczy Raoula Wallenberga z Instytutu Praw Człowieka i Prawa Humanitarnego Uniwersytetu w Lund (Szwecja) *Toward a Human Rights Based Approach to Intellectual Property – from Theory to Practice*, którego koordynatorem jest dr hab. B. Wojciechowski, a współwykonawcą prof. Marek Zirk-Sadowski, oraz *Processes of Meaning-Making in European Contract Law* Wydziału Prawa Uniwersytetu w Kopenhadze kierowanego przez prof. Anne-Lise Kjaer, którego współwykonawcą jest dr hab. B. Wojciechowski.

W roku 2009 B. Wojciechowski otrzymał tytuł doktora habilitowanego oraz profesora Uniwersytetu Łódzkiego.

Łącznie monografie Pracowników Katedry Teorii i Filozofii Prawa w latach 2009–2010 obejmują następujące pozycje (w porządku chronologicznym):

- *Multicentrism as an Emerging Paradigm in Legal Theory* pod red. M. Zirk-Sadowskiego, B. Wojciechowskiego i M.J. Goleckiego, Peter Lang Publishing Group 2009,

- *Between Complexity of Law and Lack of Order. Philosophy of Law in the Era of Globalization*, pod red. M. Zirk-Sadowskiego, B. Wojciechowskiego i M.J. Goleckiego, Toruń 2009, wydana również w języku chińskim (Pekin 2009),
- *Aprioryczność prawa*, T. Bekrycht, Warszawa 2009,
- *Tłumaczenie i wstęp do tłumaczenia: Adolf Reinach, Aprioryczne podstawy prawa cywilnego*, T. Bekrycht, Kraków 2009,
- *Interkulturowe prawo karne*, B. Wojciechowski, Toruń 2009,
- *Philosophical Approach to the Interculturality of Criminal Law*, B. Wojciechowski, Peter Lang International Academic Publishers 2010,
- *Pozytywizacja prawa w dyskursie dogmatycznym*, J. Leszczyński, Kraków 2010.

Organizacyjnie odrębne, ale merytorycznie stanowiące integralną część Katedry Teorii i Filozofii Prawa są dwa samodzielne zakłady, funkcjonujące uprzednio w ramach Katedry, tj. Zakład Prawa Kanonicznego (samodzielny od 2005 r.) oraz Zakład Polityki Prawa (samodzielny od 2008 r., uprzednio funkcjonujący w Katedrze jako Zakład Badań nad Praktyką Prawniczą i Kliniki Prawa).

Kierownikiem Zakładu Prawa Kanonicznego jest ks. prof. dr hab. Grzegorz Leszczyński, który w 2009 r. otrzymał tytuł profesora nauk prawnych, nadany przez Prezydenta RP. W roku 2009 ukazała się też najnowsza monografia Grzegorza Leszczyńskiego zatytułowana *Psychoza maniakalno-depresyjna jako przyczyna niezdolności konsensualnej do zawarcia małżeństwa*, Łódź 2009.

Kierownikiem Zakładu Polityki Prawa oraz Studenckiego Punktu Informacji Prawnej – Kliniki Prawa jest dr hab. Małgorzata Król, prof. UŁ.

W latach 2009–2010 Klinika Prawa UŁ, przy współpracy z Fundacją Uniwersytetu Łódzkiego, dzięki grantowi Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności uzyskanemu w wyniku konkursu grantowego *Obywatel i Prawo*, realizuje projekt *Znam swoje prawa* polegający na przeprowadzaniu przez studentów V roku studiów prawnych, pod opieką pracowników naukowo-dydaktycznych, zajęć dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, propagujących wiedzę o prawie.

Klinika Prawa – kontynuując wieloletnią współpracę z Rzecznikiem Praw Dziecka – zawarła w 2009 r. porozumienie umożliwiające studentom Kliniki udział w rozprawach sądowych, w których uczestniczy RPD.

W czerwcu 2010 r. opublikowana została broszura przeznaczona dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, będąca podsumowaniem i uzupełnieniem programu *Znam swoje prawa*. Współautorką tej publikacji jest pracownica Zakładu Polityki Prawa mgr Magdalena Ustaborowicz. Jest ona również współautorką podręcznika *Studencka poradnia prawna. Podręcznik dla opiekunów*, pod red. B. Namysłowskiej-Gabrysiak, opublikowanego w 2009 r. przez Wydawnictwo C.H. Beck i Fundację Uniwersyteckich Poradni Prawnych.